

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Dom. IV. post Pasch. Lect. 8. bipartita. Expedit vobis ut ego vadam, si enim non abiero, Paraclytus non veniet ad vos. 1. pars docet quomodo Christus tristitiam leniat discipulorum ab eis disdendens. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

in deliciis, illud minime inveniunt, quia in nullo istorum versatur verum gaudium. Vbi ergo illud in corde recto. Audi & ipsum Senecam, qui & hoc vidit saltem per umbram, dum ad Lucilium sic scribit: *Nolo tibi tanquam deesse laetitiam, volo illam tibi domi nasci: nascetur, si modo intra tempus sit. Cetera hilaritates non implent pectus, sed frontem rer: tunc: leues sunt nisi tu foris iudicas, illum gaudere qui videt: animus debet esse iacens. Et fides, Et super omnia erectus. Gaudium quod in istis exterioribus honoribus, opibus, voluptate consistit, non consistit, sed facile effluit: facile tollitur a nobis, quia & illa effluunt: facile tolluntur a nobis. Sed neque purum est gaudium quod ex illis elicere potest mundus; est enim faece mixtum imo & felle, amaritudine scilicet peccati, conscientiae remorsu, mentis inquietudine & sollicitudine, mortis timore, amaro sine. Surgant omnes homines totius mundi, & edicant nobis, an verè repererint in hac vita iustitiam sine tristitia, suavitatem sine amaritudine, quietem sine timore, voluptatem sine morsu, prosperitatem sine aliqua infelicitate & aduersitate; Si verum dicere voluerint, nulla eis rosa sine spinis, nullum mel sine mixtione amaritudinis, nullum vinum sine turbulentia facis. Quod si id modò non aduertunt ob infectum palatum, serò tandem aprofecerit, & faciei cogentur serid. Hoc agnoscat tandem Salomon post omnigenas voluptates, & inclamare cogitur: *Vidi cuncta quae sunt sub sole, & ecce uniuersa vanitas & afflictio spiritus. Resu reputauit errorem, & gaudium dixit: Cur frustra deciperis. Nempè saeculum hoc cum sua laetitia, hederia lo-nax est cum sua umbra: hominem decipit, dum citò decidit, rodentate verime, vento uolulante Saeculum hoc cum sua laetitia frutex est cum flore vanitatis, qui mane efflorescit, vespere arefcit: Va flori decedenti, va corone quae conculcatur, sicut temporaneum ante maturitatem autumnii. Saeculi hoc cum sua laetitia fluuius est, & Tygris nominari, hoc est potest *Lata velocitas, aut Velox Laetitia*. Transiens eius fluctus, manet luctus. Aque eius ad tempus suaves sunt, sed postmodum amarae sunt. Inspiciens est, & gustu carens qui potest eas amare.**

Itaque, hi solum gaudium habent solidum, quod nemo tollere potest ab illis, qui recti sunt corde, quia per puritatem cordis sicut Christus in eis habet, & pax in spiritu sancto, sicque Deum vident intus, & videntur ab eo, & in hoc consistit laetitia vera. Vnde Propheta: *Quam bonus Israel Deus, his qui recti sunt corde!* Et iterum: *Rectis corde laetitia.* Vbi cor rectum, ibi gaudium correctum, hoc est purum ab omni faece, tersum ab omni sorde. Nec aduersitas ingruens tribulationis aut persecutionis illud tollere valet, nec timor ullus. Hac de re sic quandoque Iulianus.

Vide Deo laetis, poterit contemere luctum.
Rectus vivit Deo, tunc quoque laetis eris.

Conscientia mens recti laetis est. Habet undiq; scutum. Cumq; solo premitur, cum premis que salo. Mens recta erecta manet, licet acta procellis. Nulla animos frangit, nulla ruina feret. Sed velut alios Mons suorum ridet Et undas. Sic fiat Et in meo Mens bene firma malis. Rectu corde Deus laetis est, Spes, Gloria, Virtus, Vita Et amor cordis. Plus parat Omne bonum. Rectis corde Deus bonus est, est ultima Merces. Sic opto ut possis vivere, sicque mori.

Concludo igitur cum Apollolo Iacobo, & dico: *Omne gaudium existimate fratres, cum in variast. Iacob. 11. rationis in i. lertis, siue in variis tribulationes & afflictiones. Non hinc urgeat calamitas, intus non extinguit illa gaudium; non gaudium huius saeculi, sed gaudium & spem in Deo. Tribulatio enim auellit ab hoc saeculo, eiusque amore illecebris, facitque ne vitam pro Patria diligamus, ut loquitur S. Gregorius, ideoque gaudium debet esse coniuncta. Signum est salutis & praedestinationis Dei, Christi quoque Dei Filio nos assimilant, ideoque à Filij Dei est fortiter amplectenda, & generosa ferenda. Denique illa modica est, & modico durat tempore, & tenentem autem parit gloriae; ergo non est repudianda. In illa exultate iusti, Et gloriamini omnes recti corde. Si exultant terrigenae in flore vanitatis, exultate vos o Caeliginae in spe Aeternitatis. Si exultant illi in fulgente purpura & byllo, exultate vos in Deo veri gaudij abyssu. Si exultant illi in opibus & bonis, exultate vos in operibus bonis. Si exultant illi in flagitijs & vitijs, exultate vos in Domino, & veris eius diuitijs. Tandem repudiato mundi gaudio, ad aeterna illud pertingeris gaudium, de quo hic Dominus: *Iterum videbo vos, Et gaudebit cor vestrum, Et gaudium vestrum nemo tollat a vobis.**

Da Domine, ut Modicum, de quo loqueris, non ignoremus, modicumque vanitatis, voluptatis, honoris, concupiscentiae labentis contemnamus propter Te, propter tuam Veritatem & Aeternitatem, ad quam aspiramus. Fac & Modicum temporis quod dedisti nobis, non nobis, sed procuranda gloriae tuae impendamus, & illud quandoque in luctu, propter peccata nostra, propter peccata aliena, propter misericordiam, exilium, & fluctus quos patimur in Babylone transigamus. Da denique ut repudiata saeculi laetitia, in vero & solido conscientiae gaudio tibi seruiamus, donec ad perennans illud gaudium pertingamus, in quo facie ad faciem videbimus te, amabimus te, laudabimus te, gaudebimus de te, & gaudium nostrum nemo tollat a nobis.

Ecc. 1. c. 2.
Eccl. 2.
Isa. 28.
Boli inssi verum gaudium habent.
Psal. 72.
Psal. 96.

Iacob. 11.
Lect. 8.
tripartim.
Pars I.
Quomodo coalo.

DOMINICA IV. POST PASCHA.
Expulsi vobis ut ego undam, si enim non abiero, Pa- raelius non venies ad vos. Ioan. 10.
Tempus afflictionis, cum aduersa nobis imminuit, tempus est quo maxime egemus Quomodo coalo.

dedit: tempus est revertar ad eum qui misit me. vt oporabilis potest contingere illi, qui mundum velin- & illius promissia me complentur & in vobis: qui vs Deo feruas, quam per mortem illam perfectam & hoc gigni exedit vobis, ideoque utilitiam le- dejerere, & ad Patrem ire. Deserenda est hac vita, vt nire ex eo capite dicitur.

Exempla Sanctoru in morte sua iucis conolantium.

Sic & Viri sancti Christum Dominum imitati, ex hoc mundo evocati discipulos suos & filios spiri- rituales consolabantur, exponendo fructuolum etiam eis fore discessum, quod ad Patrem revertentur negotium salutis eorum haud oblivioni tra- dituri.

Sic S. Petrus fidelibus scribit: Certus sum quod velox est depositio tabernaculi mei, secundum quod & Dominus noster IESVS Christus significavit mihi. Dabo autem operam, & frequenter habere vos post obitum meum, vt horum memoriam faciatis. Quali dicat: Ecce iam brevis ad mortem vado, vt crucifi- gar, & ex hoc tabernaculo corporis, milita iam completo cursu, evolet anima mea ad domum non manufactam aeternam in caelis. Interim singulorum vestrum, quasi ovium meorum per sin- gulos dies curam geram, non solum in vita, sed etiam post mortem. Habebitque vos in mente & me- moria mea, apud Deum pro vobis orabo, velti- que salutis negotium agam, obsecrans vt horum monitorum memoriam vobis reficet. Sic prode- rit vobis non solum commonitio mea in vita ad solatium & stimulum; sed & mo s vobis proderit ad exemplum, & oratio mea post mortem ad gra- tiam impetrandam, vt deducatis monita mea ad effectum.

S. Barlaam Damascenus in Barlaam & Iosaphat c. 30.

Sic Barlaam moriturus Iosaphat Regem, quem in eremum duxerat, & in vita spirituali instrue- rat, his verbis alloquitur, & subtiliter consola- tur: Nunc fili, quandoquidem meriti mea tempus inestas, atque collectanea est mihi aequali ea cupi- ditus qua vt cum Christo essem, semper me tenuit, iam exploratur, tu quidem corpus meum terre conde pulve- risque pulverem reddo. Post hoc autem ipse ip hoc loco habe, susceptum spirituale vita genus persequens, meaque tenuitate memoriam retinens. Tu vero fili, neque laborem meruas, neque ad tempora longitudi- nem, & insidias de monu elapsus spai, sed semper ea, qua a tergo sunt, oblitiscens, acque ad ea qua a fron- te sunt, te ipsum extendens, ad destinatum persequere bravium superna vocatjonis Dei in Christo IESV.

S. Athanasius in vita Antonij.

Non absimiliter S. Antonius dicebat iam mortu- rus suis discipulis: Ego qui tem spoli, secupatum elo- quia Scripturarum Patrum gradier vitam, iam enim Dominus me in vltat, iam cupio videre caelstia. Sed vos o vlticera mea admonere, me tanti spoporis laborem repente perdatu, sed cupra voluntati: fortitudo iuc- crescat. An non hi tibi videatur cun. Christo Do- mino dicere: Vado ad eum qui misit me. Item: Tem- pus est vt revertar ad Patrem.

Sic denique S. Dominicus cum se morti appro- pinquare sciret, convocatis fratribus sua discipuli- nae alumnis dixit: O fratres & filij mei, ego semper corde & animo vos gestu, & in perpetuum geram. Non ergo contristemini, si a vobis iam discedo; quia nihil

dejerere, & ad Patrem ire. Deserenda est hac vita, vt securior feliciorque succedat. Cum vero copiosis la- chymis ipsi dolorem de Parentis sui amanissimi discessu testarentur, iterum est ipos consolatus af- ferens se eis longe vtiliorem fore post mortem, quam in vita haecenus fuerat. Sic ergo patrem eos affictu Deo commendans vale dixit, & paulo post hoc saeculo ad Patrem discessit, ad illum feliciter a quo missus fuerat.

Atque vt ostendat Christus quam optate debeant suum ex hac mortali vita discessum, adit: Si non abiero, Paraclytus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Atque dubio Apostoli ante Christi mortem participes fuisse Spi- ritus sancti, quandoquidem baptizati fuerat, & remissionem peccatorum acceperint, immo & cor- pori Christi communicarint, quae omnia sine Spi- ritus sancti gratia non consistunt. Adde quod in coena acceperint potestatem consuecandi, cum eis dixit Dominus: Hoc facite in meam commemoriatio- nem. Ac deinde post resurrectionem cum eos pe- fecit Sacerdotes constitueret Dominus, dans eis potestatem remittendi peccata, inuissant in eos, & dixit: Accipite Spiritum sanctum. Cur igitur Do- minus hic dicit Spiritum sanctum non venturum, si ipse non abierit? Hoc nimum intelligen- dum est, quod Spiritus Paraclytus non veniet in visibi- libus illis signis, & in illa plenitudine, qua data est eis in die Pentecostes, cum sono advenientis Spiritus vehementis; quando scilicet Spiritum sanctum acceperunt non solum in remissionem pec- catorum suorum, aut etiam vt per illum alij pec- cata remittendi potestatem acciperent; sed etiam plenissima Spiritus sancti virtute induti sunt: ex ad- to ad Evangelium Genitibus praedicandum, ad operationem virtutum, ad gratiam tantum, ad generalitatem, ad dona omnium miraculo- rum. De hac plenitudine dictum erat: Nondum erat Spiritus datus, quia IESVS nondum erat glori- ficatus. Antea ergo dabatur Spiritus sanctus, sed paucis, & inuilibiter, & ad paucos effectus. Post- quam autem Christus glorificatus fuit, tum per mortem gloriosam, tum per Resurrectionem, tunc per Ascen- sionem gloriosam, omni hominum generi datus fuit, & visibiliter descendit, & ad omne genus mir- aculorum super Apostolos & fideles illum effudit in plenitudine Dominus, prout etiam Propheta Joel praedixerat: Effundam de Spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filij vestri, & filiae vestrae.

Sed cur Christo praesente non congruebat Spiritum sanctum descendere, ita vt dicat Dominus, si non abiero, Paraclytus non veniet ad vos? Triplex ratio potest ex sanctis Patribus deduci.

Prima est, quam adfert Euphymius, quia Trini- tatis decretum erat, vt tres personae quasi successi- uis salutis nostrae speciali ratione cooperarentur: Pars II. Cur non nisi post discessum Christi Spir. Sa- ra ven- surus.

Sed cur Christo praesente non congruebat Spiritum sanctum descendere, ita vt dicat Dominus, si non abiero, Paraclytus non veniet ad vos? Triplex ratio potest ex sanctis Patribus deduci.

Prima est, quam adfert Euphymius, quia Trini- tatis decretum erat, vt tres personae quasi succes- siue salutis nostrae speciali ratione cooperarentur:

Pars II. Cur non nisi post discessum Christi Spir. Sa- ra ven- surus.

Joan. 7.

Joel. 2.

S. Spirit. missio de- buit dif- ferri.

Patet

Patremittendo Filium, & per illum nos ad se tra-
hendo. Filium doendo, patiendo, redimendo: Spi-
ritus sanctus consolando, illuminando, perficiendo.
Sic magnum opus erat ipsa hominum salus, cui
Pater potentiam suam impendere voluit; Filium sa-
pientiam, vitam, sanguinem; Spiritus sanctus virtu-
tem etiam suam & omnia dona. O magna divinitas
hominis, ad cuius creationem rota Trinitas con-
currere voluit quoad consilij praeunte sententia
Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem
nostram: O magna dignitas hominis, ad cuius re-
fectioem & perfectionem ipsa eadem Trinitas
specialiter voluit se impendere! O magna dile-
ctio Patris, qui se dilexit mundum, ut non solum
filium suum unigenitum daret, filium suus & cor-
dis sui, sed etiam postmodum Spiritum sanctum
suum mitteret, ipsum Amorem suum & Deum
amoris! Quid aliud quam totum amorem repen-
dere amor tanto deberemus?

Secunda ratio, cur differri debebat haec Spiritus
missio usque post Passionem & Resurrectionem, &
Ascensionem Christi, fuit quia Spiritus eximia illa
plenitudo non nisi reconciliatis per Christi Passio-
nem danda erat. Sanguinis jam lavacro purgatis
conveniebatur donorum caelestium perfectio.
Nec tanta gratia tremebat Christi ad omnia erant,
visum jam capite glorificato. Hoc ergo est quod di-
ctum est Spiritus nondum erat datus, quia Iesus
nondum erat glorificatus. Ipse debebat sedens ad
dexteram Patris Spiritum sanctum cum Patre mit-
tere, ut sciretur procedere ab utroque. Ipse debebat
ascendens Patri valentia & pretium perolutum re-
demptionis offerre, ut jam efficacissime posset Pa-
trem rogare, nec ille alium Paraclitum posset de-
gare, prout dixerat: Ego rogabo Patrem, & alium
Paraclitum dabit vobis. Denique ipse debebat cor-
am Patre primitias terrae inferre, & quasi liba qua-
dam humanae naturae in Ascensione exhibere, ut
terra dante fructum suum, iam caeli etiam non ne-
garent suum, dona scilicet illa Spiritus sancti copiosis-
sima, pretiosissima.

In figura huius rei Elias licet diu conversatus
cum Magistro suo Eha, nunquam tamen petiit
spiritum duplicem, nisi cum iam scivisset illum debe-
re in caelum conscendere. Sic amicum & Apostolum
non erant spiritum illum plenitudinis accepturi
praesente Magistro suo, sed illum e caelo post ascen-
sum dimissurus erat cum pallio.

Item, non debuit pluvia descendere super aren-
tem terram, ob clausam jam triennio caelum tem-
pore Elias, nisi prius puer Elias circa mare respici-
ens vidisset nubeculam parvam, quasi vestigium
hominis, ascendentem de mari, quam secuta est
nubes, ventus, & pluvia grandis. Haec nempe nu-
becula habens vestigium quasi hominis, ascendens
de mari Christum designabat de mari huius saeculi
ascendentem, & mox Spiritus sancti gratiam co-
piosissimè effundentem. Non erant distillaturae ca-
li pluviam illam voluntariam, quam segregavi-
Rational, Evang.

Deus hereditarij suae nisi à facie Dei Sinai, à se
Dei Israel.
Tertiam rationem offert S. Augustinus, quia A-
postoli nimirum inhererant corporali praesentia
Christi, & ipsum diligebant more & amore nimis
humano. Conveniebat ergo ut eis subtraheretur
ipsius praesentia corporalis, & sic magister dicitur
fient & capaces plenitudinis Spiritus sancti, amore
illo terreno & corpore transeunte in amorem pla-
ne spiritualem. Illo enim absente jam non ita hu-
manitati inhereret ut prius, sed ad divinitatem eius
considerandam transeunt: nec jam amplius re-
gum aliquo d. temporale sperant, sicut sperabant
sibi Zebedaei, & duo illucientes in Rhodus, sed ag-
noscunt fore spirituale, hic per gratiam, postmo-
dum per gloriam. Unde S. Leo scribit de Ascensione Do-
mini: Beati Apostoli tantum de Ascensione Do-
mini profecerunt, ut quicquid illis intulerat metum,
verteretur in gaudium. Totam enim contemplatio-
nem animi in divinitatem ad Patris dexteram con-
sidentes exerceant, nec iam corporeae visionis tarca-
bantur obiecta, quo minus in u. actum mentis inten-
derent, quod nec à Patre descendendo asserat, nec à
al. capitis ascendendo discesserat. Tunc Filius hominis
Dei Filius excellens in sacratibus, innotuit, cum in
parerna Magisteris gloriam se recepit, & ineffabili
modo caput divinitate esse praesentior, qui factus est
humanitate longinquior. haec S. Leo. Propter hoc
igitur etiam expediebat Christum suum subtrahere
praesentiam, ut dum non amplius à discipulis
tangitur manu carnis perfectius ab eis tangi possit
manu mentis, polliatque eicere cum à postulo: haec
que ex hoc nos neminem cognovimus secundum car-
nem Christum, sed nunc iam no. notamus. Quasi dicat:
Si aliquando Christo adhaesimus secundum
carnalem & humanum affectum, quomodo amicus
amico adhereret, sed jam non ita, quia affectus hu-
manus & corporalis in divinum & spiritualem pla-
ne est commotus. Hoc ipsum putat S. Leo Chri-
stum voluisse significare, commutandum scilicet
corporalem illum affectum in spiritualem, dum
Magdalena ad se accedenti dixit: Noli me tangere.
Dicit enim eam gessisse typum Ecclesiae, quae jam
non amplius contactu corporali ad Christum arat
pervenire, sed contactu spirituali, per fidem scilicet
perfectam. Audi verba S. Leonis: Post Ascensionem
ad aequalem Patri Filium caput eruditior fides gressu
mentis accedere & conrectatione in Christo corporea
substantia, qua Patre minor est, non egere: quoniam
glorificati corporis manente natura, ed fides creden-
tium vocatur, ubi non carnali manu, sed spirituali
intellectu par generatori unigenitus tangetur. Addi-
dit postmodum de Magdalena à Christi contactu re-
pulla: Et post resurrectionem Magdalena per personam
Ecclesiae gerenti dicit: Noli me tangere, non à ascen-
di ad Patrem: hoc est, Nolo ut ad me corporaliter ve-
nias & sensu carnis agnoscas: ad sublimiora te dis-
fero, maiora tibi preparo: cum ad Patrem ascende-
ro, tum me perfectius verumque palpabis, appre-
hensu.

1. Cor.
2. Cor.

Joan. 14.

4. Reg. 2.

3. Reg. 18.

AR. IL
us non
scipost
scissum
bristi
or. Sa-
at ven-
vras.

an. 7.

142.

Spiri-
tuo de-
st. dif-
ri.

hensura quod non tangit, & creditura quod non potestis venire modo. Quidni contulerent viscerum, turbaretur affectus, haesitaret animus, haeret.

*Affectus
Apost. in
praesentia
Christi
non fuit
illicitus,
sed imper-
fectus.*

Hic potest adverte cum SS Patribus, quod licet ter valens, paveret auditus, nec omnino aqua- affectus ille quem Apostoli habebant erga Christi stum & eius praesentiam non fuerit illicitus, quia nimitet dilectionis eius sermo potest admitti, ut relinqueret eos pro quo omnia reliquisset? Sed tamen imperfectus erat, cum eo non ita se com- consolatur eos benignissimus Magister: Expe- patiebat ut plenus Spiritus sancti adveniens; to- dit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero, Paracleti- um enim conatum voluntatis in Deum quadam- ratione retar dabat. Ex quo colligunt eadem SS. Pa- Quid enim sibi vult? Nisi abiero Paracletus non veni- tes, eos qui Spiritus sancti perfectum in corde suo er, itane in via Paracleti praesentia Christi? An habitaculum cupiunt praeparare, omni se terre- concubernium Dominicae carnis spiritus S. horre- narum rerum affectu debere exuere, Non compa- bar, quae nec concipi quidem nisi eo superveni- tiuntur se terrena consolatio & caelestis, farina ante potuit? Quid est ergo, Nisi abiero, Paracletus Egypti Manna, balsamum spiritus & spiritus non venit? Nisi carnis substantia vestris (subtraha- mundi liquor, amor Dei & amor seculi. Sicut o- tur aspectibus, spiritualis gratia plenitudinem oc- leum necesse est, ubi vasa vacua desunt, vasa autem cupata mens non admittit, non recipit animus, cordis nostri vacua non sunt, ubi illis se ingerit, & non capit affectus. Quid vobis videtur fratres? Si illa preoccupat amor mundi: Ergo necesse est, ut haec ita sunt, quis de cetero audeat illecebris dedi- tate stet oleum Spiritus sancti. Praecipuum terrenis desideris animum delectatio sancta decli- nant; nec miscentur passim vera vana, aeterna caduca, lum pariter expectare Paracletum? Audeat ne, in- spiritalia corporalia. Summa imis, ut pariter sa- quam, qui huic semper steterunt inhaerent, qui pias quaesunt, & qua super terram, inquit canem fovet, in carne seminat, carnem sapit, illam S. Bernardus Hinc non mirum quod pauci Spiritus supernae visitationis consolationem, illam sperare divini suavitatem & consolationes experiantur, gratiam Spiritus vehementis, quam ac cum ipsa de quibus facis in litteris audiunt fieri mentio- quidem verbi carne Apostoli percipere poterunt. nem; nempe id ideo contingit, quia pauci corpu- Haec tenet Bernardus discrete & clare ad nos tam in- rum habent ab humana & terrena affectione: Inchi- structionem & correctionem, qui non solum a me- adhuc adherent & ubi cupidi honoris, ten carnis & mundi honestum, sed etiam quando- vel commodi terreni, commoditibus corporis que amorem immundum sectantur, & in carne & in cibo, potu, vel alijs solatijs terrenis. Attamen di- languine volutur, & tamen Spiritum sanctum participare velle videmur.

1. Cor. 2.8.

Quomodo docet Dominus scientiam, participare velle videmur. Et quae intelligere facit auditum. Ab lacte ad lacte- Ffundamus portio, & a nobis efficiamus amore: m- tum usque ab ubi. Quali dicit: Deus sicut do- huus facili si capaces esse volumus perfecti amo- cere veram sapientiam, eos qui a vili ab imper- nis Dei, Evacuamus corda nostra, neller oleum secta & carnali vita, quasi a dilectis potibus, ve- gatae quod amat vasa vacua sicut oleum. Propri- lue iam viri effecti, capaces sunt solidi cibi, super- ta. Quando magis vacui erimus ab imperfecto a- nae scientiae & sapientiae, gratiaque divina, parati more, tanto certius accipiemus Spiritum in pleni- propter illam sustinere tribulationem & tribula- tudine. Non foveamus carnem, si hanc Spiritum- tionem, an ore solido & forti. Elegante hoc am- optamus participare: non inhiemus terrenis, si co- plificat S. Bernardus exemplo Apostolorum ex hoc- lest a dona volumus expectare. Ab lacte manna la- E Evangelio his verbis: Beati si quidem oculi qui vi- a vellamur ab uberibus, si solidi cibi capaces volu- debunt Dominum. Multitudo in carne praesentem, mus esse, & Discipuli vere & aeternae Sapientiae. Sed auctorem universitatis inter homines conversan- cheuiparum haec intelligimus, quia sumus anima- tem, virtutes confusam, istum curan- les, sensuales, carnales, mundani, terreni, & ideo stu- tem, mortuos insipientem, demonis imperantem, mus insipientes & inspidi. Natura dictum & a- & potentem similem hominibus, conferentem; morem sequimur, ideo Spiritus dictum vix possu- mitem & humilem corde, benignum, affibir- mus sequi, aut eius amore inflammati. Nec intelli- lem, misericordiae visceribus affluentem. Agnum gere volumus clamantem Apostolum: Fratres de- Dei peccatum non habentem, & omnium peccata- bitores sumus carnis, non ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem viseritis, moriamini incarnati Verbi ore percipere merebantur, quibus si autem Spiritus sanctus in carne morificaveritis, vivetis. nota faciebat quae cum quod audisset a Patre, ut flu- Ex hoc, obsecro Domine Iesu, a nobis Spiritum enta doctrinae caelestis ab ipsius veritatis purissimo mundi praesentiam carnis affectum terri: ut cor- fonte haurirent, universis postmodum gentibus de evacuato a vanitate accipiamus Spiritum veri- propinanda, in odore tauda. Quid mirum fratres, Spiritum gratiae, Spiritum vitae, & agnosca- si implebat tristitia eorum, cum ab eis se pro- mus verum filij Dei, non secundum carnem ambulan- nunciaret. Num, & adderet: Quo ego vado, vos non- tes, sed Spiritus rui ductum sequentes, tibi que solli placere

*Terris
delectanda
ut Spiritu
sumus accipiamus*

Rom. 8.

*Conde-
ficio.*

placere optantes. Excute etiam spiritum tristitia, qui mentem obnubilat dum corda implet. Fac ut inter mundi huius qualibet adversa fortiter & alacriter tibi seruiamus: donec mortalia corpora nostra viuisces propter inhabitantem spiritum tuum in nobis, quando te cum Patre & spiritu sancto agnoscimus auctorem vite & salutis.

à spiritu sancto immisso pungunt homines ad cor reverenti, tenentur esse ad illos, statimque compungunt, & per confessionem illorum expungunt aculeum. Sic dicebat David: *Convertus sum in armamentis meis dum confiteri spina: delictum meum cognovimus tibi facti. Et iniquitatem meam non abscondi.* Quasi dicit: Culpa mea spina figebatur mihi in conscientia, & granabatur super me manus tua die ac nocte: tuncque conversus sum per considerationem misericordie mee & peccati mei, & aperte me reum coram te Domine agnovi, & confessus sum peccatum quod antea tenebam intus celatum: sicque per compunctionem & confessionem inveni remissionem & conscientie tranquillitatem. Hoc modo spiritus sanctus arguit mundum de peccato quod dissimulat, & tenebris deducit illud ad lucem immittens cum his conscientie remorsibus metum iudicii vel inferni, illustrationemque interiorum. Nam sicut cum ad peccatum inducit dæmon, primum eius opus est offundere tenebras mundi: ita primum opus spiritus sancti est lucem reddere, qua hæ fugentur tenebre. Quapropter S. Augustinus agens de tempore, quo in peccatis agebat, dicit: *Erat nubes magna & tenebrosa ante oculos vanitatis mee, ita ut videre non possem solem iustitiae, & lumen veritatis. Involuebar in tenebris filius tenebrarum: tenebras meas amabam, quia lumen non cognoscebam. Cæciteram, & cæcitate amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam.* De tempore autem loquens quo spiritus sanctus iam incipiebat eius arguere peccata per conscientie stimulos, & lumen infundere eius cordi per illustrationem interiorum ad arguendum priorem statum tenebrarum peccati, sic iterum ait, & seipsum sic arguit: *Intonsisti de super in interiorum aurium me vis mea: fuit lux, & facta est lux, & liquefacta est nubes tenebrosa, qua operuerat oculos meos, & vidi tenebras meas, & expansi, & dixi: Vae, vae tenebris meis, in quibus iacui. Vae, vae cæcitati, in qua non poteram videre lumen cæli. Vae, vae præteritis ignorantie mee.* Ita ipse in Soliloq. c. 33. Hic ergo esse solet primus modus, primusque effectus spiritus sancti arguentis mundanos homines de peccato & tenebris peccati, immisso spiritum in conscientiam ad reverentiam, sicutque immisso incense lacis ad tenebrarum depulsionem.

Psal. 51.

LECT 9. tripliciter.

E ADEM DOMINICA.

Cum venerit, ille arguet mundum de peccato, de iustitia & de iudicio. Ioan. 16.

PARS I. Quomodo Spiritus arguet mundum de peccato.

Primum officium spiritus sancti est, arguere mundum de peccato, hoc est reprehendere amatores peruersos mundi, qui terram & visibilia huius mundi illecebras celo & cælestibus præferunt, illosque convincere peccati, & arguere cæcitate quod itatum damnabilem in quod agunt non vident. Vtique hi non solent seiplos agnoscere, nec seiplos iudicare & arguere: immo nonnunquam via ipsorum videtur eis recta, cum nonnulli ducant ad mortem. Cum ergo se non corripiant, spiritus sanctus eos corripit, & convincit de peruersitate & errore, ut ad viam veritatis & salutis revertantur. Siquid meliora, & quandoque efficacissime persuadentia non valent resistere spiritui sancto interius eis loquenti & convincenti. Hæc ergo arguere de peccato conuenit spiritui sancto, quia cum illi conueniat & approprietur bonitas (sicut Filio sapientia. Patre omnipotentia) peccatum, quod diuina bonitati plane est aduersum, maxime spiritui sancto aduersari censetur. Idem etiam si eris in literis specialiter spiritum sanctum contrititate dicuntur peccatores, iuxta illud: *Ipsi ad iracundiam provocauerunt eum.* Et afflixerunt spiritum sanctum eius. Ita legunt Græci, ubi nos habemus: *Spiritus sanctus eius.* Item: *Nolite contristare spiritum sanctum, in quo signati estis in die redemptionis.* In spiritum quidem sanctum non cadit tristitia quantum ræmæ in se est, peccator censetur illum contristare, dum aduersatur eius sanctificationi & bonitati, & cogit eum retrahere gratiam suam animam lætificare remissio se gerit, quasi hospitium expellet offendam & subaritem ex iucundo suo habitaculo, ita ut cogatur amorem vertere in odium & amaritudinem.

Psal. 63.

Epist. 4.

Spiritus per conscientie remorsum mundum arguit.

Secundus modus quo spiritus arguit mundum de peccatis, est per exteriorem prædicationem & instructionem. Sic per Apostolos quos impleuerat spiritus sanctus efficacissimè redargui & convinci se sensit mundus, mox ab ascensione Domini. Loquebatur spiritus sanctus per eos, dabatque eis *Et sapientiam, cui non poterant resistere.* Et contradicere omnes aduersarij. Vnde primo die Pentecostes loquente Petro mox tria hominum millia. Principe mundi diabolo derelicto, ad fidem & veritatem conversa legimus. Et agnoscetes probationis æternæ signum. E contra signum est hi peccati sui gravitatem arguente spiritu sancto prædestinationis, mox ubi conscientie remorsus dicebant: *Quid faciemus vixi fratres?* Et hoc qui dicitur.

2. Per exteriorem prædicationem.

Luce. 21.